

PREDKLADACIA SPRÁVA

Podľa § 70 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre zdravotnú starostlivosť predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia s dopĺňajú niektoré zákony (tlač 290).

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky k predloženému poslaneckému návrhu zákona pristupuje v zmysle podpory zlepšenia postavenia osôb so zdravotným postihnutím a osobitne zraniteľných osôb ako napríklad seniorov ako aj s cieľom ochrany ich základných ľudských práv, a to formou posilnenia oprávnení komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Osoby so zdravotným postihnutím patria z hľadiska práva a ochrany základných ľudských práv do skupiny tzv. „zraniteľných osôb“, to znamená osôb, ochrane práv ktorých je potrebné venovať zvýšenú pozornosť, pretože nie sú schopné sa chrániť sami, a pri ktorých akýkoľvek zásah do základných práv osôb so zdravotným postihnutím si vyžaduje prísnu kontrolu zo strany štátu. K návrhu uvádzame nasledovné:

Všeobecne

Základný cieľ návrhu je podľa dôvodovej správy zlepšenie postavenia osôb so zdravotným postihnutím a osobitne zraniteľných osôb ako napríklad seniorov formou posilnenia oprávnení komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Osoby so zdravotným postihnutím patria z hľadiska práva a ochrany základných ľudských práv do skupiny tzv. „zraniteľných osôb“, to znamená osôb, ochrane práv ktorých je potrebné venovať zvýšenú pozornosť, pretože nie sú schopné sa chrániť sami, a pri ktorých akýkoľvek zásah do základných práv osôb so zdravotným postihnutím si vyžaduje prísnu kontrolu zo strany štátu.

Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím sa podieľa na ochrane práv osôb so zdravotným postihnutím podporou a presadzovaním práv priznaných osobe so zdravotným postihnutím medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná (ďalej len „komisár“). Komisár pritom posudzuje na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy dodržiavanie práv osoby so zdravotným postihnutím a monitoruje dodržiavanie práv osoby so zdravotným postihnutím. Súčasná platná legislatíva komisárovi neumožňuje na účel posudzovania práv osôb so zdravotným postihnutím v predmetnej oblasti nahliadať do zdravotnej dokumentácie osôb so zdravotným postihnutím. Prístup komisára do zdravotnej dokumentácie osôb so zdravotným postihnutím nielen v prípade posudzovania podnetov, ale aj v prípade monitorovania dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím, je kľúčovým nástrojom pre overenie, či u osoby so zdravotným postihnutím nedochádza k porušovaniu jej práv. Aby komisár mohol efektívne podporovať a presadzovať práva osoby, je potrebné odstrániť legislatívne prekážky na plnenie tejto funkcie.

Cieľom navrhovanej úpravy nie je nahliadať do zdravotnej dokumentácie dotknutých osôb na účel posudzovania správnosti postupu lekára pri stanovení liečby, ale z dôvodu, že zdravotná dokumentácia obsahuje aj všetky údaje relevantné pre posudzovanie podnetov týkajúcich sa „kvanítity“ poskytovanej zdravotnej starostlivosti napríklad:

- súhlas osoby s hospitalizáciou
- súhlas osoby s liečbou,
- záznamy o použití obmedzovacích prostriedkov,
- záznamy o evidencii pádov, úrazov, pitného režimu klientov
- prístup k určitému lieku, prístup k určitému typu zdravotnej starostlivosti,
- nútenú hospitalizáciu osoby,
- podmienky v zariadení, kde bola osobe poskytnutá zdravotná starostlivosť,
- podmienky v zariadení, kde je osobe poskytovaná sociálna služba a pod.

Komisár pre osoby so zdravotným postihnutím nie je oprávnený posudzovať podnety, v ktorých podávatelia namietajú tzv. "kvalitu" poskytovanej zdravotnej starostlivosti, tzn. konkrétne úkony vykonané lekárom, ako napríklad stanovenie diagnózy, stanovenie liečby, predpísanie konkrétneho lieku, a pod.

Návrh zákona má preto odstrániť prekážku v činnosti komisára pre osoby so zdravotným postihnutím v oblasti zdravotníctva t.j. sledovať právne otázky spojené s dodržiavaním ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím, napr. pri ich hospitalizácii, spôsobe výkonu liečby, nastavení systému zdravotníctva a pod.

Návrh zákona ďalej umožňuje prístup komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím k údajom zo zdravotnej dokumentácie aj prostredníctvom lekára v špecializačnom odbore psychiatria a psychológa v špecializačnom odbore klinická psychológia, a to na základe písomného plnomocenstva.

Stanovisko

Pripomienky k jednotlivým článkom

K čl. I

K bodu 1

Súčasne nastavený právny rámec upravuje poskytovanie údajov zo zdravotnej dokumentácie formou výpisu zo zdravotnej dokumentácie (§ 24 zákona č. 576/2004 Z.z.), sprístupňovaním údajov zo zdravotnej dokumentácie po udelení súhlasu na prístup k údajom zo svojej elektronickej zdravotnej knižky (§ 25 zákona č. 576/2004 Z.z. prvá veta) alebo sprístupnením údajov zo zdravotnej dokumentácie formou nahliadnutia do zdravotnej dokumentácie vedenej písomnou formou (§ 25 zákona č. 576/2004 Z.z.) pre taxatívne vymedzený okruh osôb. Údaje zo zdravotnej dokumentácie podľa § 20 ods. 2 a 3 sa sprístupňujú formou nahliadania do zdravotnej dokumentácie osoby, pričom ustanovenia § 20 ods. 2 a ods. 3 upravujú, kedy sa zdravotná dokumentácia vedie alebo môže viesť v písomnej forme a nie formou elektronickej zdravotnej knižke.

Návrh zákona rozširuje pojem nahliadania do zdravotnej dokumentácie, a to prostredníctvom kompetencie komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Aj keď de facto aj de iure ide o sprístupňovanie údajov zo zdravotnej dokumentácie, komisárovi sa umožňuje aby „oprávnenie nahliadať“ do zdravotnej dokumentácie realizoval aj formou výpisu zo zdravotnej dokumentácie a dokonca aj vyžiadaním si celej zdravotnej dokumentácie alebo jej časti. Opomenúť primeranosť tohto oprávnenia, je potrebné v zákone rešpektovať zavedený pojmový aparát a tiež je potrebné upraviť vzájomnú previazanosť ustanovení (napríklad vytvoriť

previazanie na možnosť vydať komisárovi zdravotnú dokumentáciu aj v povinnostiach ustanovených v § 25 ods. 6.).

Upozorňujeme, že okruh osôb, ktorým sa touto formou umožňuje nahliadať do zdravotnej dokumentácie podľa § 25 ods. 1 druhej vety alebo ktorým sa zdravotná dokumentácia sprístupňuje podľa § 24 ostáva návrhom zákona nezmenený. Sprístupňovanie údajov zo zdravotnej dokumentácie podľa § 24 alebo § 25 zákona č. 576/2004 Z.z. mimo okruhu vymedzených osôb je však možné len na základe udeleného súhlasu dotknutej osoby na prístup k týmto údajom.

Navrhované znenie však takýto súhlas vylučuje spôsobom, že súhlas osoby so zdravotným postihnutím na prístup k údajom zo zdravotnej dokumentácie sa nevyžaduje. Odporúčame oprávnenie komisára nahliadať do zdravotnej dokumentácie upraviť primárne v § 25 ods. 1 druhej vete a ak majú byť údaje zo zdravotnej dokumentácie sprístupňované aj v inej forme, je potrebné to upraviť v príslušných ustanoveniach vhodným spôsobom. Napríklad navrhujeme predkladateľom zvážiť doplnenie komisára pre osoby so zdravotným postihnutím do ustanovenia § 24 ods. 4 ako osobu, ktorej je poskytovateľ povinný na základe písomného vyžiadania, ak v písmene a) nie je ustanovené inak, poskytnúť výpis zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu, ktorý priamo súvisí s účelom vyžiadania.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ďalej v záujme zachovania právnej istoty odporúča predkladateľom zvážiť doplniť oprávnenie komisára pre osoby so zdravotným postihnutím na prístup k údajom zo zdravotnej dokumentácie aj do ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) bodu 5. zákona č. 176/2015 Z.z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V nadväznosti na zásadnú pripomienku Asociácie na ochranu práv pacientov SR, o.z. vznesenú v rámci medzirezortného pripomienkového konania odporúčame predkladateľom zvážiť s ohľadom na požiadavky praxe, či by komisár nemal mať možnosť pri podozrení z porušenia práv a právom chránených záujmov osoby so zdravotným postihnutím podať podnet Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou na výkon dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou u dotknutého poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, a to aj napriek tomu, že primárnym cieľom činnosti komisára nie je posudzovanie správnosti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Zároveň odporúčame predkladateľom zvážiť, či by Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nemal mať povinnosť informovať komisára o zisteniach vyplývajúcich z vykonaného dohľadu, ktoré sa týkajú porušenia práv a právom chránených záujmov osoby so zdravotným postihnutím.

V súvislosti s pripomienkou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, vznesenej v rámci medzirezortného pripomienkového konania, odporúčame predkladateľom zvážiť rozšírenie oprávnenia nahliadať do zdravotnej dokumentácie aj pre komisára pre deti pri posudzovaní dodržiavania práv a pri monitorovaní dodržiavania práv dieťaťa podľa osobitného predpisu, a to z dôvodu, že komisár pre deti a komisár pre osoby so zdravotným postihnutím majú rovnocenné postavenie a tak, ako práva osôb so zdravotným postihnutím, aj práva detí by mali byť chránené v obdobnej miere a obdobným spôsobom.

Návrh skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa

menia s dopĺňajú niektoré zákony je potrebné upraviť aj legislatívno-technicky. Vzhľadom na skutočnosť, že v predloženom návrhu zákona by mali byť v prvom rade vykonané vecné úpravy, nepovažujeme za účelné v tomto momente uplatňovať legislatívno-technické pripomienky.

Záver

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky k predloženému poslaneckému návrhu zákona pristupuje v zmysle podpory zlepšenia postavenia osôb so zdravotným postihnutím, osobitne zraniteľných osôb ako napríklad seniorov alebo osôb s mentálnym postihnutím, ako aj s cieľom ochrany ich základných ľudských práv, a to formou posilnenia oprávnení komisára postihnutím.

Odporúča poslancom Národnej rady Slovenskej republiky sprecizovať poslanecký návrh v súlade s uvedenými pripomienkami.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky odporúča vláde Slovenskej republiky po zapracovaní pripomienok súhlasiť s návrhom poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tlač 290).

Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky prerokovala predložený poslanecký návrh zákona na svojom zasadnutí dňa 25. januára 2021 a odporučila vláde Slovenskej republiky s predloženým návrhom zákona vysloviť súhlas s nasledujúcimi pripomienkami:

K čl. I

Všeobecne

1. Návrh zákona rozširuje okruh osôb oprávnených nahliadať do zdravotnej dokumentácie osoby o komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Okruh týchto osôb je taxatívne vymedzený v § 25 ods. 1 platného znenia dotknutého zákona. Vzhľadom k tomu, že je potrebné rešpektovať v zákone zavedený pojmový aparát, vzájomnú previazanosť jednotlivých ustanovení a jeho zavedenú systematiku, je potrebné oprávnenie komisára pre osoby so zdravotným postihnutím nahliadať do zdravotnej dokumentácie upraviť priamo v § 25 ods. 1 doplnením samostatného písmena o). Tým bude dodržaná aj podmienka súhlasu dotknutej osoby s prístupom k údajom, ktoré sa tejto osoby týkajú.

2. V záujme zachovania právnej istoty je potrebné zvážiť doplnenie oprávnenia komisára pre osoby so zdravotným postihnutím na prístup k údajom zo zdravotnej dokumentácie aj do ustanovenia § 10 ods. 2 písm. a) bodu 5. zákona č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Je potrebné zvážiť s ohľadom na požiadavky praxe, či by komisár nemal mať možnosť pri podozrení z porušenia práv a právom chránených záujmov osoby so zdravotným postihnutím podať podnet Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a zároveň odporúčame predkladateľom zvážiť, či by Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou nemal mať povinnosť informovať komisára o zisteniach vyplývajúcich z vykonaného dohľadu,

ktoré sa týkajú porušenia práv a právom chránených záujmov osoby so zdravotným postihnutím.

4. Je potrebné zvážiť rozšírenie oprávnenia nahliadať do zdravotnej dokumentácie aj pre komisára pre deti pri posudzovaní dodržiavania práv a pri monitorovaní dodržiavania práv dieťaťa podľa osobitného predpisu.

K jednotlivým ustanoveniam

K názvu

- V názve zákona je potrebné vypustiť slová „mení a“.

K úvodnej vete

- V úvodnej vete je potrebné vypustiť duplicitne používané citácie noviel dotknutého zákona a doplniť skrátené citácie všetkých predchádzajúcich noviel.

K bodu 1

- V bode 1 je potrebné úvodnú vetu upraviť nasledovne: „§ 25 sa dopĺňa odsekmi 8 a 9, ktoré znejú“.

- V § 25 ods. 8 je potrebné pre slová „komisár pre osoby so zdravotným postihnutím“ zaviesť legislatívnu skratku „komisár“ a dôsledne ju v nasledujúcom texte, teda aj v odseku 9 dodržiavať.

- V § 25 ods. 8 je potrebné vypustiť tretiu vetu ako nadbytočnú.

- V § 25 ods. 8 je potrebné štvrtú vetu upraviť nasledovne: „Komisár je oprávnený žiadať údaje zo zdravotnej dokumentácie aj formou vydania zdravotnej dokumentácie alebo jej časti spôsobom podľa odseku 6.“.

K bodu 2

- Je potrebné vypustiť číselné označenie novelizačného bodu 2, ktorý sa týka poznámky pod čiarou, nakoľko poznámka pod čiarou sa uvádza ako samostatné veta, ktorá nadväzuje na text, ktorý obsahuje príslušný odkaz. V tejto súvislosti je potrebné číselne neoznačovať aj novelizačný bod 1.

- Je potrebné zmeniť aj číselné označenie odkazu a poznámky pod čiarou, nakoľko navrhované označenie odkazu a poznámky pod čiarou 39aab sa už v zákone č. 576/2004 Z. z. nachádza (§ 26 ods. 2) na základe novely tohto zákona - zákon č. 383/2019 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

- V poznámke pod čiarou je potrebné slovo „Zákona“ nahradiť slovom „zákona“.

K čl. II

- Je potrebné slová „1. januára 2021“ nahradit' slovami „1. apríla 2021“.